

Nr 361

Av fru Skantz m. fl., om anslag för anställande av tillfällig personal vid giftnämnden.

(Lika lydande med motion nr 348 i Första kammaren)

Genom den nya lagstiftning om gifter och bekämpningsmedel som trätt i kraft den 1 januari 1964 har betydligt bättre förutsättningar skapats för en ökad säkerhet på detta betydelsefulla och snabbt expanderande område. Det måste emellertid konstateras att de möjligheter den nya lagstiftningen ger hittills kunnat utnyttjas endast i mycket begränsad utsträckning. Detta sammanhänger med att giftnämnden — det nya tillsynsorgan som inrättades i anslutning till lagstiftningens tillkomst — uppenbarligen har helt otillräckliga resurser för sina omfattande arbetsuppgifter.

Enligt stadganden i giftförordningen och bekämpningsmedelsförordningen skall giftnämnden vara högsta tillsynsmyndighet för dessa förordningar. Nämnden skall på väsentliga punkter konkretisera förordningarnas allmänna stadganden med detaljerade tillämpningsföreskrifter, och beträffande ett stort antal giftiga varor ankommer det på nämndens prövning huruvida varorna över huvud taget får användas.

Bekämpningsmedel mot ogräs, skadeinsekter, parasiterande svampar, råttor etc. används i stor utsträckning inom skogsbruk, jordbruk och trädgårds-skötsel men också i flera andra sammanhang. Många av dessa medel innehåller starkt verkande gifter (s. k. biocider). Användningen av medlen är ofta förenad med stora yrkeshygieniska risker. Allvarligast är dock kanske att medlen ofta inrymmer risker för kroniska förgiftningar av människor och djur på grund av att gifterna inte bryts ned utan upplagras och anrikas i näringskedjorna. Starkt oroande uppgifter härom förekommer allt oftare i pressen.

Enligt bekämpningsmedelsförordningen får ett bekämpningsmedel icke försäljas och användas, om det inte är registrerat av giftnämnden. Finner nämnden att ett anmält medel är alltför giftigt med hänsyn till användnings-sättet, skall nämnden vägra registrering. Det kan nämnas att så har skett bl. a. beträffande aldrin som betningsmedel och fosfor som bekämpningsmedel mot vissa skadedjur. Anser giftnämnden att ett visst medel är registrerbart, äger nämnden förbinda registreringen med långt gående säkerhetsföreskrifter, om så erfordras. F. n. finns omkring 800 bekämpningsmedel tillgängliga på den svenska marknaden. Av dessa har endast omkring 50 registrerats av giftnämnden. De övriga säljs t. v. med stöd av övergångsbestämmelserna vid förordningen, men preparatens framtida användning är beroende av

1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1965. 4 saml. Nr 361—365*

om de vid en kommande registreringsprövning kan godkännas av giftnämnden. Det aktuella läget är sålunda att icke mindre än omkring 750 bekämpningsmedel nu finns i handeln utan att vara prövade av giftnämnden. Bland dessa medel kan det mycket väl finnas sådana som är så giftiga, att de blir förbjudna då nämnden får möjlighet att granska dem. I andra fall kan det tänkas att skärpta varningspåskrifter visar sig behövliga.

Flera skrämmande exempel finns på att den nya säkerhetslagstiftningen om gifter och bekämpningsmedel till följd av giftnämndens bristande resurser endast mycket ofullständigt kunnat föras ut i praktisk tillämpning hittills. Det kan exempelvis nämnas att giftförordningens krav på deklaration av ingående gifter och vådliga ämnen i hälsofarliga varor hittills blivit en bestämmelse på papperet, enär personal icke kunnat frigöras för utarbetande av erforderliga detaljföreskrifter. Detta är ytterst beklagligt, då man genom deklarationsuppgifter om ingående farliga ämnen räknat med att kunna motverka många risker vid användningen och få betydligt säkrare underlag för behandling vid inträffade olycksfall. I detta sammanhang kan också nämnas att det av liknande skäl dröjer med den tydligare och mera slående varningsmärkning som förutsatts i lagstiftningsarbetet kring dessa frågor och som icke minst vid den ökade användningen i hemmen av farliga kemiska medel skulle betyda så mycket för större säkerhet.

I statsverkspropositionen förordas icke annan medelsförstärkning än en uppräknig av ersättningarna till nämndens ledamöter och experter med 15 000 resp. 5 000 kr. Enligt vår mening är det synnerligen angeläget att en betydligt kraftigare höjning av anslaget till giftnämndens verksamhet kommer till stånd. Det kan måhända vara vanskligt att nu bedöma vilken kansliorganisation och vilket medelsbehov som på längre sikt erfordras. Uppenbart syns oss emellertid vara att giftnämnden snarast måste tillföras sådana tillfälliga resurser, att den får möjlighet att utan alltför lång tidsutdräkt genomarbeta det väldiga material som nu finns hopat hos nämnden. En lämplig åtgärd torde vara att för budgetåret 1965/66 ställa till förfogande ett belopp för anställande av tillfällig expertis och arbetskraft i övrigt för att avarbeta den stora balans som uppstått redan i begynnelsen av giftnämndens verksamhet. För att få avsedd effekt torde detta belopp icke få understiga 100 000 kr.

Med stöd av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1965/66 anslå 100 000 kr. för anställande av tillfällig personal hos giftnämnden.

Stockholm den 27 januari 1965

Anna-Greta Skantz

Eric Svenning

Villiam Björk

Hans Levin
